

धातुं गु बुद्ध वन्दना

कल्याणमित्र
सत्यनारायण गोयन्का

धात्थेगु बुद्ध वन्दना

अनुवादक

धर्मरत्न शाक्य

कतापोल ताजाफ

ललितपुर ।

२०८३

प्रथम संस्करण : १००० प्रति

मूल्य : यथाश्रद्धा

थाकू : नेपाल प्रेस

बुद्धसडक, येँ ।

फोन : २२ १० ३२

निगू शब्द

श्रद्धेय विरति अनागारिका छह्य घैर्यशील व दृढ प्रतिज्ञह्य अनागारिका खः । वसपोलया गृहस्थी जीवन तस्सतं हे संवेदनशील जू । नेपाल सम्बत १०४० पौषशुक्ल सप्तमीखुन्हु यलबेया हःष्ठा त्वाले जन्म जूह्य वसपोलयात नानीवेति बँगु नामं हासीकीगु खः च्यादँया उमेरे हे वसपोल थःअबु धिरी-काजी शाक्य परलोक जूगुलि अबुमदुह्य ज्वीका च्वनेमाल । अले थःमां नानीमाया शाक्य सहित पाजु कुलरत्न शाक्यया छें कतापोल ताजाफले वाल्य जीवन हना बिज्यात । मिसापिसं आख ब्वनेवं चरित्र हीन ज्वी धाइगु इले वसपोलं छें हे दाजु गजरत्नयाके साधारण सफू ब्वने फँगु कथं आख सयेका बिज्यात । नापनापं किण्डोल विहारे लक्ष्मीनानीया थाम् छधू बधू वनेगु व अष्टमि व्रत दनेगु तथा धर्मखँ न्यंवनेगु नं जुल । उगु बखते किण्डोले लक्ष्मीनानी ह्लिथं अष्टमि व्रत दनेगु व बाखं कनेगु याना धार्मिक जीवन हना बिज्याना च्वंगु खः । लिपा नेपाले प्रज्ञानन्द भन्ते बिज्यासेलि वसपोल लक्ष्मीनानी' नं कुशीनगरे बिज्याना ऊ. कितिमा गुरु याथाय् अनागारिका जुया धर्मचारीया नामं नेपा बिज्यात ।

१. स्वैदिसं अनागारिका धर्मचारीया संक्षिप्त जीवनी ।

[ख]

उबले नानिबेति नं विवाह ज्वीवं क्रमश मां जुइत फयेमागु कष्टखना मति त्राश चाया ने. सं. १०५५ साले १५ दँ या वैसे हे गृहत्याग याना किण्डोले धर्मचारीया आश्रये धार्मिकरूपं ब्रह्मचर्यं व्रत पालन यायेत छँ तोता प्याहाँ बिज्यात निपा कुशीनगरे बिज्याना अनागारिका जुया विरति नामं नेपाले बिज्यात ।

वसपोल विरतिया मां नानिमाया नं लीपा विमुखा नामं अनागारिका जुया किण्डोले छथासं च्वना बुद्ध धर्मयात पालन याना च्वना बिज्यात ।

वसपोलया मां म्हाय् निम्हं जिमिगु कुलया म्हाय्-मचा व भिनामचा जूगु कारणं याना क्रमश जिमि अजिपि व मां बीपि नं बरावर वसपोलपिन्त नापलायेत किण्डोले बिज्याइगु जि नं मां नाप वनेगु, वनेवले म्हाबले छुं न छुं सयेका वेगु जुल ।

थुगुरुपं किण्डोल विहारे वनेगु व भन्तेपिके धर्मया खँ न्यनेगु लंपु चूलागु वसपोल विरति अय्यया कारण व धर्म अभिरुचि वृद्धि जूगुया कारण धर्मचारी अय्यया प्रेरणा प्रमुख खः । थथे धर्म ह्लापां लंपु स्वाका बिज्यापि स्वर्गीय धर्मचारी, स्व. विरति व स्व. विमुखा अय्य प्रति कृतज्ञता ज्ञापन स्वरूप ध्यानगुरु कल्याण मित्र सत्यनारायण गोयन्का द्वारा विपश्यना प्रेरणा पत्रे च्वंगु “सहि बुद्ध वन्दना” यात मातृभाषां अनुवाद-याना वसपोलपिगु पुण्य स्मृत्तिस प्रकाश याना च्वना ।

अथ धर्मचारी किण्डोल उपासिकाराम व निर्वाण मूर्ति स्थापना याना उकिया निर्मित स्वना बिज्यागु “उपासिकाराम संरक्षण समिति” स अथ धर्मचारी परलोक जुसेलि वसपोलं कत्ताना बिज्यागु अध्यक्ष पदयात वसपोल विरति अनागारिकां कुबिया अनागारिका पित्त फक्व स्यने कने यायेगु व उपासिकारामया संरक्षणया ज्या याना बिज्यात नापनापं उबले वसपोल नेपाल उपत्यकाया दुने इक्व अनागारिकापि मध्ये दकले थकालिह्य नं खः ।

थौ वसपोलपि कीगु न्ह्योने मदये धुंकल अथे नं वसपोलपिसं याना बिज्यागु कोतित उपासिकाराम व निर्वाणमूर्ति कीगु न्ह्योने दनि । वसपोलपिसं प्रकाश याना बिज्यागु सफूत दनि । वसपोलपिसं कनाबिज्यागु उपदेश न्यना बोध जुया उगुहे प्रेरणां प्रव्रजित जुया बिज्यापि भन्तेपि व अनागारिकापि दनि ।

वसपोल अनागारिका विरति थःगु जीवने सामना यायेमागु अनेक समस्या अले फयेमागु अनेक गंभीर रोगयाकेँ विचलित मजुसे थःगु विहारे बखत बखते जन्म वृद्धपि अनागारिकापित्त धर्मोपदेश बीगु व भावना शिविर चालीगु बखते शिविरे भागकया विपश्यना साधना याना मन क्वातुका जीवन्त हना बिज्याह्य खः । थथेहे जीवन हं हं ने. सं. ११०५ दिल्ली या द्वादशे खुन्हू वसपोल परलोक जुया बिज्यात । उकि वसपोल विरति अनागारिका प्रमुख स्व. धर्मचारी तथा स्व. विमुखा प्रति नं दुनुगलं निसें कृतज्ञता प्रकटयाना । नापनापं

[घ]

वसपोलं कामना याना बिज्यागु थें दुःखं मुक्तगु निर्वाण मार्गें
अटूट रूपं संस्कार स्वाना मार्गफल प्राप्त याना काये फयेमा
घैगु भितुना देछानागु जुल ।

थुगु पुण्य स्मृति सफू प्रकाश यायेया निम्ति अजि
हेरामाया, अजि बेखामाया, निनि रत्नमाया, लक्ष्मीमाया,
मोहनमाया व अबु गजरत्न शाक्य, किजा रत्नकाजी, मणीरत्न-
पिसं सम्पूर्ण आर्थिक भारकया बिज्यागुलि वसपोलपिगु श्रद्धा-
यात धन्यवाद मव्युसे चवनेमफु ।

नापनापं प्रेस सम्बन्धि भारकया तथा प्रुस स्वेगु व
संशोधन यायेगु आदि भार कया पुस्तकया रूप बिया बिज्यागु-
लि भन्ते मैत्री प्रति नं कृतज्ञता ज्ञापन यानागु जुल ।

अले वसपोल अर्थपिगु आज्ञा अनुसारं इले वेलाय्
निर्वाण मूर्ति तथा उपासिका राम व उपासिकाराम सम्बन्धि
अनेक समस्या वैजले न्हाचिला ग्वाहाली बिया दीपि दायक
सभाया महानुभाव व उपासिकाराम संरक्षण समितियात नं
दुनुगलं निसें प्रशंसा मयासे चवनेमफु ।

अन्ते अनत्यल अन जूतां भार कया सफूया रूप बिया
दीगु नेपाल प्रेसया सम्पूर्ण परिवार पित्त नं धन्यवाद दु ।

धर्मरत्न शाक्य

कृतापोल ताजाफ

ललितपुर ।

११०६ दित्ला

श्रद्धान्जली

“रूपं जीरति मच्चानं नाम गोत्तं न जीरति” अर्थात्—
मनूतेगु रूपं जीणं जुया वंसां नां ब गोत्रं त्यना च्वनी । ध्वं
बुद्धं वचनं नुगले यने बले दिवंगतं जूह्यं विरती अनगारिका नं
लुमंसे वो । सुं मनू ध्वं संसारं तोता वनी बले मभिगुं ब मभिगुं
नां नं तोता वं बा त्यना च्वं । तरं भिपिनिगुं नां त्यना च्वनी
बले आपासितं हितं व प्रेरणां ब्यू । मभिपिनिगुं नां न्यनेवं
छयों ऊयातुया वो । मभिह्यं सितं किं मनूते लयता वो । भिह्यं
सितं किं नुगं मच्छि ।

विरतिं मत्थवं आकाळाकां मन्तं । ह्यापां ला जिं
पत्याः मजुया । सिथं यंक्थं त्यंबले तिनि पत्याः जुलं । “यज्यो-
पिं भिपिन्तं जकं यमराजां याकनं काःवो । पंगलं व कच्चवं
जुया च्वंपिन्तं घाःसा याकनं काः मवो” घकां सिथं यंक्थं
त्यंबले निह्यं प्यह्यं भुनुं भुनुं हालां च्वनं । ध्वं खं प्यताबले
जित्तं नं अथे हे लगे जुलं । अनगारिकाणिं त्यागी व निस्वार्थं
तथा निरंकारं जीवनं हनां च्वंह्यं अनगारिकां विरतीं थें च्वं ।

भिक्षु अभघोष

अध्यक्ष,

आनन्द कुटी विहार गुठी,

स्वयम्भू

अनिच्चा वत संखारा

थव संसारे उत्पन्न जूगु फुक्क हे नाश जुया वणीगु खनि ।

थवला कीसं सीका चवने मागु हे जुया चवन ।

तर रूपं जीरति मच्चानं नाम गोत्तं न जीरति घया
तःगु अनुसारें कीगु रूपं जोणं जुया फुना खिना वंसां कीगु
भिगु नां त्यंका थक्य फेगु नं कीसं देका थक्य मागु दु ।

विरति गुरुमाया रूपं थो कीगु न्होने मन्त अयनं
वस्पोलपिसं याना थकूगु ज्या व गुण त कीत थोतक्क नं न्होने
दना हे चवन तिन ।

विरति गुरुमां लुमन घायवं पूज्य घमंभारी गुरुमां व
विमुक्ता गुरुमां पित्तं नं कीसं लुममंकुस्य चवने फेमखु ।

वस्पोलपि स्वम्हं छह्ण थो हे दुरु व लः थो मिले वले
जुया भापालं बुद्ध शासनया उन्नति वृद्धि ज्वीगु ज्या याना
थका बिज्यागु दु ।

उकि मध्ये मुख्य कीगु न्होने थो तक नं पिनेहे धस्वाना
चवंगु कीर्ति लः निर्वाण मुक्ति बुद्ध सहित विहार निर्माण याना
थकूगुया साथ साथे मेमेगु नं वस्पोलपिसं भापालं पर उपकार
ज्वीगु ज्या याना थका बिज्यागु दु ।

[छ]

वस्पोलपि स्वहा सिके नं थःथःगु हे विशेषता दुगु जि
खना ।

गये घासा धर्मचारी गुरुमां याके करपिस्त उपकार
यायेगु व अलसि मचास्ये बुद्धया उपवेशयात् म्ये चिना न्यंका
अनेक प्रकारं मनुया नुगले श्रद्धा ज्ञान बुद्धि वृद्धि घाना बीगु
दक्षता दु ।

अथेहे विमुखा गुरुमांयाके सहनशीलता नरम स्वभावं
बिनि बिलि जागु विशेषता दु । अथेहे विरति गुरुमांयाके मति
भिगुलि कपिस्त फूगु उपकार यायेगुली विशेष दक्षता खनेदु ।

वस्पोल विरति गुरुमां नं थः गुरुमां जुया बिज्याह्य
धर्मचारी गुरुमांयात् व थः मां विमुखा गुरुमांयात् मागु तवक
सेवां आनन्द पूर्वक तथा अन्तिमगु मृत्यु संस्कार तवकं माःकथं
थःगु कर्तव्य पुरेयाना बिज्यात् ।

तर वस्पोलं थः स्वया ह्यापा वंपिस्त गुलि कर्तव्य पुरे
याना बिज्यात् । तर वस्पोल प्रति उलि मजूथें जि ताया ।

थौ वस्पोलया नामं ध्व धात्थेंगु बुद्ध बन्दना सफू प्रकाश
याये धाःगु व वस्पोलया नामं महापरित्राण नं ष्हेनु यंकं पाठ
ज्वी धागु न्यना जित ला तसकं सय्ता बो ।

वस्पोल छहा फीगु न्होने मदे धुंकुसां फीसं लोमंभय
मज्यूह्य व्यक्ति सः । वस्पोल छहा बान ब्रह्मचारि व क्रिया-
शीलह्य भिह्य मनु सः ।

[ज]

अथे नं छयाय् भिमनूया आयू मदु धाःथे वस्पोल नं
छह्य भिह्य जुया नं तसकं बुडि हे ज्वी म्वाकं रोग जुया परयात
कुचाक सेवा याके म्वाकं हे मवस्ये मगागु थासे वना क्रीत
तोता वन उकि की सकसियां अपसोच दु ।

छाय्कि भिह्य सकसितं भिमाई घायेगु इच्छादुम्हं क्रीत
तोता वंगुली ।

संसारे सीगु ला सुनानं मितेयाये फेमखु तर सीगु
निगू प्रकारं दु ।

उपो मनुयात नुगः मछीका सीगु व उपो मनूनं सीगु
जिलका धाय्का लय् ताय्का सीगु ।

ध्व निगू मध्ये उपो मनुखं घाः धाय्का नुगः मछिगु
भाव वयेका सी दुगु उत्तम मरण खः ।

वस्पोल विरति गुरुमां नं छह्य उपो मनुया नुगः
मछिक सीह्य उत्तम मरणं व्ह्य घका कीसं घाय् फु, उकीं जि
कीनं सी म्वालेमा धाय्गु मदुनि । तर की सकलें करपिसं घाः
धाय्का सी फुपि ज्वीमा धयागु कामना याना ।

अनगारिका धम्मवती

अध्यक्षा,

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

धर्मकीर्ति विहार ।

धातर्थेगु बुद्ध वन्दना-१

“अहं सुगतं ते माता त्वं च वीर पिता मम”

“हे सुगत (बुद्ध) जि छं मां खः, हानं हे वीर (बुद्ध)
अ जिमि अबु खः ।”

सच्छि व नीदंया पूर्वंगु वृद्धा अवस्था । शरीर त्यागु
यायगु व परिनिर्वाण प्राप्त यायगु पाखे न्होने लाना च्वंगु
थुजागु इलय महाप्रजापति गीतमी भगवान बुद्ध प्रति प्रकट
याःगु थुगु हृदय उद्गार गुलि त्वाक बक । परन्तु उत्तिकं हे
सार्थक नं जू ।

मचाह्य सिद्धार्थं गीतम जन्म जुया न्हेनु दुखुनु मामं
बाका च्वने माल । जन्म ब्यूह्य मां महामाया स्वर्गो उत्पन्न
जुवन । महा प्रजापति गीतमी महामायाया सद्य केहे खः ।
निह्य तः केहेनं कपिलवस्तुया जुजु शुद्धोदन नाप छकोलं हे
विवाह जूपि खः । जन्म ब्यूह्य मां महामाया स्वर्गोत्पन्न ज्वीवं
मचाह्य सिद्धार्थंया चमां (चिरिमां) प्रजापति हे बयात दुरु
त्वकीह्य ममतां जाःह्य मां जुल । स्वयं थःमहं व्वीकाह्य काय
मचा नन्दयात दुरु त्वकीह्य धाईयात लः ह्लाना थःह्य मचा
सिद्धार्थयात थःमहं घय्पुना थःगु दुरु त्वका तससतं स्नेहपूर्वक
बलंकल । उकि धाःगु “अहं सुगतं ते माता” हे बुद्ध ! जि
छं मां खः ।

[[२]]

मां गौतमीं बुद्धी ज्वीका तस्सतं आग्रहं याना भगवान-
याके प्रव्रज्या काल, उपसम्पदा काल, भिक्षुणी जुल । अले
विपस्सना साधनाया कल्याणकारी विधि स्यना कथा दक्क
कर्मं मुक्त जुया अर्हत अवस्था प्राप्त याना काल । म्हाह्य हे
जूसं भगवानयाके सद्धर्मं प्राप्त याना मुक्तिया मार्गं प्राप्त
याना काल धाःसा उप्पि फुक्कं पुरुषपि भगवानया काय् व
स्त्रीपि फुक्क भगवानया म्हायपि भाई । उमेर व सांसारिक
सम्बन्धया कारणं छं हे व्यवधान-बाधा माने याई मखु । उकि
धाःगु “त्वंच बीर पिता मम ।” हे बुद्ध ! छ जिमि अबु
सः ।”

परम साध्वी महाप्रजापति गौतमी अत्यन्त प्रसन्न
चित्तह्य, पल्लव जिपा हे थःगु शरीर त्याग याईह्य, व वैगु
जन्तिम मृत्यु ज्वी । लीपा जन्म ज्वी मखुतह्य, उकि भविष्य
गुगुं मृत्युतं मडुह्य, सदाया निमित्त भवचक्रं मुक्त ज्वीह्य, थःह्य
परम उपकारक काय्, अले नाप नापं अबु जुया च्चंहा भगवान
बुद्धया प्रति कृतज्ञताया उद्गार प्रकट यायां महाप्रजापति
भाई :-—

“हे पिता ! छं जित सद्धर्मं जन्म बिल ।

“हे पुत्र ! जि छन्त दुरु त्वंका पल्लव पल्लवया निति
छंगु नय् पित्यागु मदेका बिया ।”

“वरन्तु हे पिता ! छं जितः सद्धर्मरुपि परम शान्ती
बीगु अमृत रस त्वंका जिगु जन्म जन्मया तृष्णा मदेका

बिल ।”

“हे पुत्र ! जि छंगु भौतिक शरीर ब्वलंकेत छस्त दुरु त्वंका, उकीया पनेसा, हे पिता ! छं जिगु निर्मल धमंकाय-यात ब्वलंकेत जित अमृत त्वंकल ।

“ध्व संसारे सुं स्त्रीयानिर्मित राजमहिषी व राजमाता धाय्केगु ! बरू सुलभ ज्वी, परन्तु बुद्धमाता धाय्केगु धात्येनं अत्यन्त दुर्लभ । हे पुत्र ! छंगु कारणं हे जितः ध्व गौरवं युक्तगु पद सुलभ जुल ।

निष्काम सेवा भावना याईह्य ज्वीगु व कृतज्ञ ज्वीगु ध्व निगुलि तस्सतं अमूह्यगु सद्गुण खः । उकि दुर्लभ खः । धमं निष्ठह्य व्यक्ति स्वभावहे थुपि निगू गुणं नं सम्पन्न ज्वी । ध्व हे कारणं याना साध्वी-प्रमुखा महाप्रजापति गौतमीया हृदय कृतज्ञता भावनां बिलि बिलि जाःगु खः । उहा धर्ममयी-या वचनया छगू छगू शब्दं कृतज्ञताया धर्मरस ज्वया च्वनी ।

बं थःगु अभिज्ञान धर्मया बलं अनेक अनेक पुवंजन्म-यातः लुमंकी, अने धाई— “ध्व संसारे जि ग्वकःखे गनं सुया मां, सुयां काय्, सुयां बी, सुयां दाजु, किजा, सुयां अजि जुया । परन्तु प्रत्युत्पन्न सत्त्वयात यथाभूत रूपं खंके फुगु बिपश्यना विधि मस्यूगुलि याना ध्व भवचक्रे छुं हे प्राप्त याय् मफय्काः दिहे मदीक संसरण जक याना च्वना ।

“थुगु पटके जि लेंकयनीह्य शास्त्रा भगवान बुद्धयात ह्यसीका । “परिचिण्णो मया सस्था ।”

[४]

“थुगु पटके जि भगवानया दर्शन (गथे याय् माःगु
खः अथे) याना ।” दिट्ठोहि—मे सो भगवा ।”

“अले परिणाम स्वरूप जि मुक्त जुया । आ थ्व जिगु
अन्तिम शरीर खः । भव संसारे आ जिगु जन्म क्षीण ज्वी
खुंकल । नय् बनेगु मन्त । आ जिगु पुनभंव मन्त ।”

“जि सम्पूर्ण दुःखया ज्ञान बांलाक प्राप्त याय् धुन ।
अर्थात् उकीया उत्पत्तिनसे कया पूर्णरूपं क्षयतकयागु दक्वो
अवस्थायात साक्षात्कार याय् धुन । फलस्वरूप दुःखया मूल-
कारण जुयाच्चंगु तृष्णाया श्रोतयात गका छोय् धुन । आयं
अष्टांगिक मार्गयात भावना याना जि इन्द्रियातीत निर्वाणिक
परसु सत्ययात अनुभव याना काय् धुन ।

“गथे जिगु दु ख अगत जूगु खः, अथेहे भगवान बुद्ध-
द्वारा प्राप्त जूगु प्रशिक्षणया कारणं जन्म जराव्याधि व मरण-
या बन्धनं चिकाच्चंवि अनेक मनुष्यपिन्नि दुःख पुञ्ज अन्त
जूगु दु ।”

थुगु अवसरे प्रजापति यःह्य स्वर्गीय तता महामाया-
यात लुमंका कृतज्ञतां विभोर जुया घाई— “हे माया ! छं
घात्येहे आपासित कस्याणया निर्मित्तिहे गौतमयात व्वीकल ।”

“बहूनं वत अत्याय माया जनपि गोतमं”

हानं भगवानया प्रति असीम श्रद्धा प्रकट यायां
घाई,— । “हे भगवान ! छक्खिं जितः व जितःथे अनेक

जनपित दुःखं मुक्तं यानां बिल । प्राणीषु मध्ये सर्वश्रेष्ठहा
हे बुद्ध ! हे वीर ! छपित नमस्कार ।”

वं उचितकथं गु बुद्ध नमस्कारयात बांलाक थू । उचित
दंगं यानां गु नमस्कारया परिणाम स्वरूप हे व स्वयं मुक्त जूगु
खः । उकीयात गथे लोमंको ? उकिं मेपिन्तनं अथेहे नमस्कार
याय्गु उपदेश बीगु ।

उह्य महावत्सला (गोतमी) यागु याकनं परिनिर्वाण
ज्वीगु घोषणा न्यना साध्वी संघया उषि भिक्षुणीषु गुषि उगु
अवस्थाय् मुक्तगु अवस्था प्राप्त याय् मधु कूनिषि खः । उह्य
ममतां जाःह्य नाप वियोग ज्वीगु दुःख सहयाय् मफुगु कारणं
करुणाचाय् पुक ख्वय्गु यात । धर्ममयी साध्वी प्रमुखा महा-
प्रज्ञापति गोतमी इमित बोध यायां धाल —

“अहो ! थ्वला आनन्द भेरी पत्रीगु मंगलगु समय
खः । जन्म मृ-युया दुःखं सदाया निमित्त छुटे ज्वीगु उत्तमगु
उत्तव खः ! जि योषि म्हाय् मचात ! थुजागु इलय् छिमिगु
मिखा छाय् रसे जूगु ?”

अले हानं धाल —

“सचे मया दया अत्थि, पदिचत्थि कतञ्जुता,
सद्धम्मट्टितिया सब्बा करोथ विरियं दलहं ॥”

“यदि धात्थेहे छिमिगु मने जिगु प्रति करुणाभाव
जागृत जूसा उकीयात प्रकट याय्गु छगूमात्र तरिका थ्वहे खः
कि छिमिसं सद्धम्मं प्रतिष्ठित ज्वीत दृढ पुरुषार्थ या । थ्वहे

[६]

घात्योंगु सम्मान खः । थथेहे भिक्षुपि मध्येनं गुपि मुक्त अबस्था प्राप्त मजूनिपि खः, उरिनं थुगु प्रसंगं याना शोक विह्वल जुल । भगवान बुद्धया ककाया काय् (किजा) अर्थात महा-प्रजापतिया काय्चा भिक्षु भानन्दनं शोक सन्तप्त जुल । वैत बोध यायां उह्म धर्ममयो (गौतमी) या म्हुतुं मंगल वचन पिहां वचः । “गंभौर ज्ञानसागर भगवान बुद्धया सेवाय् निरन्तर तत्पर जुया च्वनीह्म भानन्द ! थुजागु हर्षया इलय् छं शोक प्रकट याःगु शोभा मदु । छंगु हे सत् प्रयत्नं जित्त भगवानया पाखें प्रव्रज्या प्राप्त जुल । हानं थुगू कल्याणकारी साधना प्राप्त जुल । गुर्कियाना निर्वाणया साक्षात्कार जुल, मुक्तिया साक्षात्कार जुल ।

“मा पुत्त विमतो होहि” हे पुत्र । छ दुर्मन दुःखी ज्वीमते ।”

जिगु प्रति स्नेह दुगु खःसा मुक्तिया मार्गय् परिश्रम हे या । छंगु परिश्रम सफल ज्वी ।

“सफलोते परिस्समो” थ्वहे घात्योंगु बन्दना खः । थ्वहे घात्योंगु सम्मान खः ।

बले हानं थ्वहे अवसरे छगू ह्यापायागु प्रसंगयागु प्रेरणादायक घटना न्यंकल, उबले प्रव्रजित जूगु तामदुनि, निर्वाण साक्षात्कार नं मजूनि । छग्हु धर्मसभाय् धर्मोपदेश याना च्वंबले भगवानया हाछिका बल । साध्वी गौतमीं थःगु पूर्व मातृत्वभावं थः काय्या प्रति मंगल कामना याना थथे

धाल—

“चिरंजीव महावीर कप्पं तिट्ठ महामुनि ।
सब्बलोकस्स अत्थाय भवस्सु अजरामरो ।”

“हे महामुनि ! छ ताकाल तकं म्वाना थचों । हे
महामुनी ! छ कल्पभर प्रतिष्ठित थजु । सकल लोक हितया
निति छ अजर ज्वीमा, अमर ज्वीमा ।”

भगवानयात थुगु वन्दना, थुगु मंगल कामना उचित
मताल, वस्पोलं घेबिज्यात— प्रजापति थुगु समये जित गुगु
वन्दना यात, व उचित मजू । अनुचित ।

प्रजापति उत्सुक जुया न्यन—

“भगवान ! छल्पोल सर्वज्ञ खः । जिमिसं छपिन्त गथे
वन्दना याय्मा, अले गथे याय्मज्जू ? कृपया थ्व ध्वीका बिया
बिज्याहूँ ।

सत्तिक हे सामूहिक साधनायाना च्वंषि साधक संघपि
पाखे संकेत याना भगवानं घेबिज्यात—

“आरद्ध विरिय पहितत्ते, निच्चं दल्ह परक्कमे ।
समग्गे सावके पस्स, एतं बुद्धान वन्दनं ॥”

। थ्व खः बुद्धपित याय्गु वन्दना ।

स्वो ! उषि श्रावकसंघपि गथे छपुचः मुना समग्र रूपं
साधना याना च्वन । चिद्ध-शुद्धिया निति हित्थं दृढ पराक्रम
यानाच्वन । धात्थेंगु बुद्धपित याय्गु वन्दना थ्वहे खः ।

[८]

सुं गुह्य ध्वीके फुह्य बुद्ध श्रावकं मेकथं गथे बुद्धया वन्दना याई ? वस्पोलं कना विज्यागु साधनाया लेंपुई दृढ संकल्प याना न्ह्यब्बाई, अले थःगु मंगल साधना याना काई । शास्ताया वन्दना ध्व स्वया उत्तमगु मेगु गुगुं पूजा वन्दना ज्वी फेहे मखु ।

बा ! साधकपि ! धोयागु गुगु पावन बोधि दिवस खुनु भगवान बुद्धयात धात्थेगु वन्दना याय् । दृढ संकल्प सहित धर्मया लेंपुई वने । अले धात्थेनं थःगु मंगल कल्याण साधना याना काये ।

Dhamma.Digital

[२५२८ सौ बुद्ध जयन्ती खुनुया विषयना पत्र ।]

□ □

धात्थेगु बुद्ध वन्दना-२

गुबले सुं सैनिकं थःह्य कमाण्डरयात सलामी बिई
अर्थीत वन्दना याई उबले वं थःगु बन्दुकयात ह्लातं क्वात्तुक
ज्वनी, गुलिफत उलि छाति चक्की, ककु तप्यंकी, बोह
तप्यंकी तई हानं अटेशन (होसियार) या मुद्रा धारण याई ।
छह्य सैनिकया थःह्य कमाण्डरयात थ्वहे वन्दना खः थ्वहे
सम्मान खः । कमाण्डरं वत होशियारं चवनेगु स्यनातःगु दु
हानं वं वन्दनाया रूपे थःगु सम्पूर्ण होशियारि हे व्यक्त याई ।
थथे आज्ञा पालन यायां थः स्वया तःघंपिन्त सम्मान याई ।

थथे हे गुह्य सम्यक सम्बुद्धं कीत जागृत जुजुं अन्त-
मुखी जुया मुक्ति बीगु विपश्यना याय्गु स्यना बिल उकिया
धात्थेगु वन्दना थ्वहे खः कि कीसं मुलपति ध्याना फेतुइगु जें
जनुफा व ककु तप्यंकेगु अले अन्तमुखी जुया काय-चित्त-
प्रपञ्चया प्रति अनाशक्त जुजुं विपश्यना याय्गु । एतं बुद्धान
वन्दनं ।

सामाभ्यरूपं सुं गुह्य श्रद्धालुया मने श्रद्धा भय्बिया
वल धासा वं थम्हं श्रद्धा तय्गु थासे चरणे स्वां छाई । भक्तया
मने भक्ति भय्बिया वल धासा वं थःह्य भगवानयात पुष्पा-
ञ्जलि अर्पण याई अले थःगु भक्ति भाव प्रकट याई । लोक-

[१०]

जीवने थयेहे ज्वीगु खः । थुकी छुं भचा थःगु लाभ नं दु । थुकि चित्त प्रमुदित जुई । छुं समयया निति विकार विहीन जुई । उकि कस्याण फले थंकीगु जुई । परन्तु मुक्त जुइ मखु । परन्तु सम्पकसम्बुद्धं ला भवचक्रं मुक्त ज्वीगु स्थिताबी । उकि सम्पकसम्बुद्धया धार्थ्येयापि अनुयारिपिसं याइगु वदना ला च्चे कनाथे हे ज्वीमाः । सामान्य श्रद्धालु असाधकपिनिगु खँ अलग हे ज्वी । थुगु सन्दर्भे भगवानया जीवन कालया छगू घटना :—

पुष्प वर्षा

भगवानया ८० दै या भवस्था । बेशाख पुत्तीया चा । थव घोषणा ज्वी धुंकल कि थौंया चा बिते जुइवं भगवानं थःगु शरीर त्याग याना बिज्याई धैगु । महापरिनिर्वाण प्राप्त याना बिज्याइगु । कुशीनगरया छखे सिथे च्वंगु बिहारया पिने निमा धुंसिमाया ववे लाया तःगु संघाटी भगवान गोतुला बिज्याना च्वन । मानन्दं बसपोलया सेवा याना च्वन । अन्तिम दर्शनया निति भक्तजनपिगु हल वयावं च्वन । मनूतसें भगवानया सम्माने स्वाँ खादि छायावं च्वन । घेतःगु दु कि उगु इले उगु निमा धुंसिमाय नं स्वाँ होइगु ई मखुसां स्वाँ ह्वया वया भगवानया शरीरे हाया वया च्वन । भक्ति—बिह्वल देवगणपिसं भगवानयात दिव्य पुष्प व दिव्य चन्दन चूर्ण बागाका हल । दिव्य वाद्य व संगीतया शब्द तायेदत । उबले भगवानं आयु-रमान आनन्दयात सम्बोधन याना घेबिज्यात— “जानन्द !

ध्व गुगु पुष्प वर्षा जुया च्वंगु खः संगीत बाद्य याना च्वंगु खः
 थुकि तथागतया मान-सम्मान, आदर-सत्कार, पूजन-अर्चन
 ज्वीमखु । तथागतया मान-सम्मान, आदर-सत्कार, पूजा-
 अर्चना उबले तिति जुई गुवले कि सुं भिक्षु वा भिक्षुणी,
 गृहस्थ उपासक वा उपासिकां सद्धर्मया मार्गे आरुढ ज्वी ।
 धर्मानुसार आचरण याई ।”

“एवं हि सो आरुह ! सिक्खित्ठन्ति ।”

“आनन्द ! यथे हे सयेके माः ।”

भक्ति भावावेशं यागु बाह्य प्रदर्शन मात्रं उगुलाभ गमं
 नाभज्वी ? गुगु कि तथागतं जन जनपिन्त प्राप्त ज्वीकेगु
 इच्छा याना बिज्यागु खः । अर्थात् शुद्ध धर्मया मार्गे न्हाणना
 समस्त विकारयाकें विमुक्ति, समस्त दुःखयाकें विमुक्ति जुइ-
 केगु । यथे याःसा हे जक बुद्धया शिक्षायात् बांलाक यथार्थं
 थूगु ज्वी । अले तिति बांलाक यथार्थं पालन याःगु ज्वी व यें
 उबले तिति बुद्धयात् धात्थेंया सम्मान याःगु ज्वी ।

ध्व हे अवसरया मेगु प्रसंग

चैत्य-पूजा

आनन्दं प्यन— “भगवान ! छलपोलयागु निष्प्राण
 शरीरयात् छु याय्गु ?” भगवानं ध्वीकावी “गुपि तथागतया
 अनेक भक्त जनपि खः उमिसं दिपे उना छ्वयागु ध्व शरीरया
 अवशेष तथा उकी स्तूप दयेकी अले पुष्प गन्ध माला आदि

[१२]

उक्तिया पूजा प्राथंमा याई, अभिवादन याई, युक्ति छुं समयया निति चित्तयात निर्मल याई हानं परिणामे दीर्घ काल तक यःत हित सुख साधन याई । सद्गतिया अधिकारी ज्वी ।”

परन्तु तथागतया गंभीर शिक्षा केवल सद्गतिया निति जक मखु । दक्क गतियाके अलग्गु नितान्त विमुक्त अवस्था थ्यंक्क यंकीगु खः । उक्ति गुह्य तथागतया मूल शिक्षायात स्यूह्य थूह्य मुक्ति पथया पथिक खः वेगु निति भगवानं धैविज्यागु दु-- “छ्विपि थथे शरोर पूजा याय्गुलि अलग जु हानं परम स-य प्राप्त याय्गुली लगेजु ।”

“सदत्थे अनुयुञ्जथ सदत्थे अप्पमत्ता आतापिनो पहितत्ता विहरथ ।”

अर्थात् सत् अर्थे लगेजु, सत् अर्थयात प्राप्त याय्गुली अप्रमादि जुया तपया । आत्मभाव त्यागयाना साधनाय् लगेजु ।

परन्तु फुक मनुष्यपिसं तथागतयागु गंभीर मन्तव्य-यात पूबंक्क थ्वीके फेमखु । फुक मनुष्यापि मुक्तिया मार्गे वने मफु । उक्ति थः थमं थूथे तथागतयागु शिक्षाद्वारा गुह्यसे गुलि गुलि लाभ याय्फत यात । गुह्यसे थुल वं ला परम लाभ हे प्राप्त याना काई । वं बुद्ध वन्दनायात सामान्य वन्दना स्वया उच्च कथं साधनाया धरातले हे स्थापित याई । साधना हे धात्थेगु बुद्ध वन्दना खः । भगवानं भिक्षुपिन्त जीवन भर थ्वहे स्यना विज्यागु खः ।

वसपोलया जीवनया छगू मेगु प्रसंग आनन्द-बोधि

कोशल देशया राजधानी श्रावस्ती सेठ अनाथपिण्डिकं कोटि कोटि संपत्ति तुक जेतवन महाविहार दय्कल । भगवान वर्षावासया इले डगु विहारे चवना बिज्याइगु अले मनुष्यपिन्त धर्मया शिक्षा बिया बिज्याइगु । वर्षावासं लिपा वसपोल मेगु प्रदेशे च्वंपि जनपिन्त धर्म इना बोत चारिकाया निति प्याहां बिज्याइगु । भगवान दुबले विहारे गुगु चहल पहल जुया चवनीगु खः व चहल पहल भगवानया अनुपस्थित समये आपालं कम ज्शीगु जुया चवन । वातावरण उलि जीवित मजू, म्भीसे चवना वनीगु । गुलि गुलि नगर निवासी भक्त जनपि विहारे वै भगवान चवना बिज्याईगु खालिगु कुटिया न्ह्योने श्रद्धां स्वां छाया वनीगु । अथे नं इमित सन्तोष ज्वी मखु । श्रद्धा व्यक्त याय्था निति इमित छुं ठोस आछार मालीगु ।

श्रेष्ठि अनाथपिण्डिकयात नं ध्व अभाव ज्यामछि ताइगु । मनुतसें इच्छा याइ कि भगवानया अनुपस्थिती अन न्ह्यागु जूसां मन्दिर दुसा ज्यू गन कि इमितसं थःगु श्रद्धा प्रकट याय् फे वा ज्याछिनी । उबले थुजागु प्रथा दुगु जुया चवन । मनुतसें थःमं तय्गुया स्थान देवी देवता यक्ष ब्रह्म अथवा सन्त-पिगु नामं चैत्य दय्कीगु मन्दिर दय्कीगु । थुकी थः इष्टह्य सिया मूर्ति अथवा चिह्न स्थापना याइगु । थुपि चैत्य व देव-स्थले याकथा जूसां समूह मुना जूसां भक्तपि वनीगु पूजा

प्रार्थना याद्गु, पत्र पुष्प छाईगु, धूप दीप च्याकोगु भाकल याद्गु अले भाकल पुरा ज्वीवं उत्सव मंगल याद्गु, थुकिं याना थुपि देवस्थले तस्सतं धुमधाम व चहल पहल जुया च्वनीगु ।

श्रेष्ठ अनाथपिण्डकया नं जेतवने यथे हे ज्वीके मास्तेवो । गुकिं याना भगवान मदैबले नं (अनुपस्थित ज्वीबले) अन चहल पहल जुया थचों धंगु । वं थःगु मनो-कामना भिक्षु आनन्दया न्ह्योने प्रकट यात । आनन्दं तस्सतं व्यवहार कौशल्य पूर्वकं थ्व खं भगवान याथाय् थ्यंक्क । आनन्दं भगवानयाके न्यन-- “भन्ते भगवान ! चैत्य गोगु प्रकारया दु ?” भगवानं धैबिज्यात-- “स्वंगु प्रकारया दु-- शारीरिक, उद्देसिक अले परिभोगिक ।”

आनन्दं न्यन- “भगवान ! भगवानया जीवनकाले हे वसपोलया नामं छुं चैत्य दय्के ज्यूला ?”

भगवानं धैबिज्यात- शारीरिक चैत्य तथागतं शरीर त्याग याये धुंका उकिया अस्थि ल्यंगु अवशेषे जक दय्के फे । उद्देसिक चैत्ये मूर्ति चिह्न आदि स्थापना द्वारा मनो कल्पनाया प्रमुखताय् दय्की गुगु कि बाँछनीय मजू बरू पारिभोगिक चैत्य तथागतया जीवमान काले नं दय्के फु ।”

आनन्दं अनाथपिण्डकया इच्छा न्ह्यथना जेतवने थुजागु छगू पारिभोगिक चैत्य स्थापना याय्गु भगवानयाके स्वीकृत पवन । गुगु कि वसपोलया अनुपस्थिती जेतवने जनशून्य व उत्साह शून्य मज्जीगु ।

ध्व ला स्पष्ट जू कि भगवानया परिनिर्वाणं लिपा वसपोलं थःमं प्रयोग याना बिज्यागु भिक्षापात्र, चीवर, तुतां आदि वस्तु तथा चैत्य इय्की धैगु । परन्तु जीवमान काले हे थुआगु परम्परा स्थापना यायेमागु गुगु कि परम अर्थया क्षेत्रे नं स्वस्थ थजु, कन्याणकारी थःजु । भगवानं थःमं उपभोग यानातःगु छुं भौतिक वस्तु तथा गुगुं चैत्य दय्केगु इच्छा मया । लोकोत्तर निर्वाण प्राप्तिया निति गुक्रिया उपभोग यानागु खः व ला बोधि वृक्ष जुया च्वन । उकि आनन्दया ध्यान उखे पाखे साला भगवानं धैबिज्यात— “तथागतया जीवमान काले बोधिवृक्ष हे परिभोगिक चैत्य जुई, गुक्रिया किचले फेतुना मेपिसं नं निर्वाणया सुखयात रसास्वादन याय्फै ।”

आनन्दयात ध्व खँ तस्सतं यल । वं महामोग्गलान-याके प्रार्थना याना वसपोलयापाखें बुद्धगयाया बोधिवृक्षया पुसा काय्के छ्बया महाराजा प्रशेनजित, माता विशाखा, तथा मेमेपि भक्तपिनिगु उपस्थिती । जेतवनया मू लुखाया सत्तिक श्रेष्ठि अनाथपिण्डिक पाखें ध्व पुसा पिकल (बीजारोपन याकल) सिमा बढे जुया तःमा जुसेलि आनन्दया सत्प्रयत्नं स्थापना याःगु जुया निति ध्व सिमा “आनन्द बोधि” घका धावन ।

आनन्दं भगवानयाके प्रार्थना यात कि— गथे वसपोलं बोधिवृक्षया क्वे चच्छि यंक साधना याना बिज्यागु खः अथे हे थन नं याना बिज्याहूँ । ह्यापांगु पटके सम्यकसम्बोधि जागृत

याद्गु साधना ला अद्वितीय हे उबी । अथे नं भगवानं साधक-
पिगु कल्याणया निति आनन्द बोधिया ववे चच्छि पूर्वक निरोध
समापत्तिया साधना याना बिज्याना उगु धाय्या अणु अणुयात्त
निर्वाण धातु व धर्म धातुया तरंगं आप्लावित याना चिरकाल-
या निति परम पावन ज्वीका बिज्यात् ।

सर्वसाधारण सामाथ्य गृहस्थ जक मखु अनेक थुजापि
भिक्षुपिनं गुह्य कि भगवानयागु साधना सम्बन्धि गंभीर धर्म
परिपक्व मज्जुनि, उबी मफुनि उमिसं भगवानया जीवमान काले
हे उगु आनन्द बोधि रूपी चैत्ये श्रद्धा तथा भक्तिपूर्वक स्वां
आदि छाया पुण्य कमाय् यानावं चवन । अले थ्व परम्परा
न्ह्य व्वानावं वना चवन । परन्तु नावनापं छगु मेगु परम्परा
गंभीर साधकपिगु नं दु । उमिसं भगवानया जीवमान काले व
वयां लिपा नं आनन्दबोधिया उपयोग साधनाया निति
याना यंकल । आनन्दबोधि थौं नं म्वानाच्वंगु दनि । संभवत
थ्व संसारया दकले पुलांगु वृद्ध वृक्ष खः । भारतबर्षे पुनर्जागृत
विपश्यनाया गंभीर साधक थौं नं गुबले उगु पावन वृक्षया ववे
फेतुना विपश्यना साधन याई उबले खंके फु कि गुलि याकनं
मने अनित्य बोधया तरंगं आप्लावित जुयावै धैगु ।

गुरु देवया वन्दना बिधि

साधनाया धरातले भगवान बुद्धयात्त यानावंगु धार्थ्येगु
वन्दनाया थ्व बिधि गुरु-शिष्य परम्पराद्वारा ब्रह्मदेशे प्रवाहित
जुया वन । यद्यपि क्षीण धाराया रूपे जक जूसां नं प्रवाहित

जुयावं चवन । परमपूज्य गुरुदेव सयाजी ऊ वा खिनया जीवन काले थुगु धाराया दर्शन जुया चों । आपालं याना श्रद्धालु जनता व अनेक न्हू न्हूपि साधकपिसं लोकाचारया अनुकूल वसपोलयात स्वको तक ववछुना नमस्कार याइगु अले थये हे थःगु श्रद्धाञ्जलि अर्पण याइगु । परन्तु गुपि गभीर साधकपि सः इमिसं जव नमस्कार याई उवले ला थुगु शुद्ध परम्परा अनुसारं हे या धका गुरुदेवं स्यना बीगु जुया चवन ।

प्रणाम यायेबले ह्लापां ववछ्वीगुयां न्ह्यो साधक थःगु छ्यँया च्वे उदय-व्ययया तरंगया अनुभूति याय्गु अले अनिश्य बोध जागृत यायां नमस्कार याय्गु । निकोगु पटके थ्व हे उदय-व्ययया संवेदनाया आधारे दुःख बोध व स्वकोगु पटके अनात्म बोध जागृत यायां नमस्कार यायेगु । थये जूसा जन्म धातयेगु अर्थे नमस्कार जुइ । मखुसा यन्त्रये कर्म काण्ड जूवनी । गुबलें गुबलें सुं पुलांपि साधकपिसं नमस्कार याइबले गुरुदेवं इमिके प्रश्न याइगु-- “छाय् छं गथे नमस्कार याना ? प्रज्ञा पूर्वक याना लाकि मयाना ?”

गुबलें गुबलें साधकं यन्त्रं थें नमस्कार याय् घुंका थः थमं चाय्कल धासा हाकनं धर्म-प्रज्ञा पूर्वक स्वको नमस्कार याई ।

शरीर व चित्त प्रपञ्चयात अनित्य दुख व अनात्म स्वभावया अनुभूतिया स्तरे थ्वीकु थ्वीकु विषयी साधक

[१८]

सर्वयानिसंग भावं बन्धना यावु धासा जक धात्थेंगु बन्धना
ज्वी । धात्थेंगु पूजा ज्वी । धात्थेंगु सम्मान ज्वी ।

एतं बुद्धान वंदनं ।

असे थुकी हे साधकया धात्थेंगु कत्याण निहित जुई ।

Dhamma.Digital

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

धर्मया दोहा

श्वहे बुद्धया वन्दना श्वहे बुद्ध सम्मान ।
पञ्चशौल या पालन या धारण धर्म या ध्यान ॥
श्वहे बुद्धया वन्दना श्वहे बुद्ध सत्कार ।
सम्यक दर्शन ज्ञानयाकें उत्रेजु भव पार ॥
श्वहे बुद्धया वन्दना श्वहे बुद्ध प्रणाम ।
प्रवल पराक्रम रत जुया ल्बीकी मुक्तिया धाम ॥
श्वहे बुद्धया वन्दना विनय नयन आभार ।
अनित्य या जागृत याना तापाका छ्वेगु विकार ॥
श्वहे बुद्धया वन्दना श्वहे बुद्धया मान ।
प्रज्ञाशील समाधि याकें ल्बीकी पद निर्वाण ॥
श्वहे बुद्धया वन्दना थुगु हे पूजा सार ।
शुद्धगु धर्म धारण या जु अन सागर पार ॥

भनुवाइक
धर्मरत्न शाक्य
२०४२/४/२५

कल्याण मित्र
सत्यनारायण गोयन्का

अनुवादकया मेमेगु सफू :

१.	परित्वाण अर्थ सहित	नेपाली
२.	छ छक्क सूत्र	"
३.	तीन सूत्र	"
४.	बिश्वन्तर जातक	"
५.	बुद्ध शासनको इतिहास	"
६.	त्रिशूली बजार : संक्षिप्त इतिहास	"
७.	खुद्क पाठ	नेपाल भाषा
८.	चरिया पिटक	"
९.	अंगुलिमाल	"
१०.	देवधम्म जातक	"
११.	बुद्धोपदेशित सार संग्रह	"
१२.	उदान	"
१३.	गार्हस्थ धर्म	"
१४.	बिपश्यना निर्देशन	"
१५.	धात्येगु बुद्ध वन्दना	(छिगु हे ल्लाती)

प्रकाशनया प्रतिकषाय् :-

१)	उदान	नेपाली
२)	अंगुलिमाल	"
३)	सुत्तनिपात	नेपाल भाषा
४)	बावारिय जीवनी	"
५)	पारायण वंग	"